

MASARYKOVA UNIVERZITA
PRÁVNICKÁ FAKULTA

POJIŠŤOVNICKÉ PRÁVO

JUDr. Petr Mrkývka, Ph.D.

Katedra finančního práva a národního hospodářství

Zápatí prezentace

Pojišťovnictví

- Soubor institucí a činností vytvářející na principu solidarity nástroje finanční kompenzace nepříznivých následků nahodilých jevů (pojištění)

System pojišťovnictví

- Veřejné pojišťovnictví
- Soukromé pojišťovnictví

Veřejné pojišťovnictví

- Systém veřejných pojistných fondů
- Zákonná pojištění

Sociální pojištění (stát)

Důchodové pojištění (stát)

Nemocenské pojištění (stát)

Zdravotní pojištění (zdravotní pojišťovny)

Zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za
pracovní úrazy a nemoci z povolání (vyhl. č.125/1993
Sb. Kooperativa, a.s.)

Soukromé pojišťovnictví

- Pojištění na principech trhu
- Existence obligatorního pojištění
- Soukromé pojistné fondy
- Veřejnoprávní dohled
- Soukromoprávní produkty

Právní regulace soukromého pojišťovnictví - veřejnoprávní

- **Pojišťovnické právo**
- **Zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví;**
- **Zákon č. 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí a o změně živnostenského zákona (zákon o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí) /ZPZL/**

Prováděcí předpisy:

- VYHLÁŠKA č. 433/2009 Sb., o způsobu předkládání, formě a náležitostech výkazů pojišťovny a zajišťovny
 - VYHLÁŠKA č. 434/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o pojišťovnictví
-
- VYHLÁŠKA č. 582/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o pojišťovacích zprostředkovatelích a likvidátorech pojistných událostí

Právní regulace soukromého pojišťovnictví - soukromoprávní

- **Pojistné právo - do 31.12.2013**
- Zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů (zákon o pojistné smlouvě) /ZPS/
- *Související zákony:*
- Občanský zákoník /OZ/
- Obchodní zákoník (§ 4 odst. 1 ZPoj) /ObchZ/
- ZMPS (97/1963 Sb.)
- Obligatorní smluvní pojištění ...

Právní regulace soukromého pojišťovnictví: soukromoprávní

Pojistné právo - od 1.1.2014 !

- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník /NOZ/
 - Pojistná smlouva (zařazena mezi závazky z odvážných smluv)
- *Související zákony:*
 - ZMP (91/2012 Sb.)
 - Obligatorní smluvní pojištění ...

Pojišťovací činnost

- přebírání pojistných rizik na základě pojistných smluv a plnění z nich,
- správa pojištění,
- likvidace pojistných událostí,
- poskytování asistenčních služeb,
- nakládání s aktivy z technických rezerv,
- uzavírání smluv se zajišťovny
- zábranná činnost

Dohled

- orgán dohledu nad pojišťovnictvím - Česká národní banka
- Integrovaný dohled nad finančním trhem - 57/2006 Sb.

Odvětví pojištění

- Odvětví životních pojištění
- Odvětví neživotních pojištění
- viz příloha zákona

Subjekty soukromého pojišťovnictví

- Pojišťovny
- Zajišťovny
- Pojišťovací zprostředkovatelé
- Samostatný likvidátor pojistných událostí
- Odpovědný pojistný matematik

Principy týkající se subjektů

- Jednotný pas
- Mezinárodní součinnost a spolupráce institucí dohledu
- Informační mechanismy mezi institucemi dohledu v rámci EEA

Pojišťovna

- Tuzemská pojišťovna
- Pojišťovna z jiného členského státu EU nebo EEA
- Pojišťovna z třetího státu

Tuzemská pojišťovna

- Povolení k provozování pojišťovací činnosti
- Uděluje ČNB
- Podmínky § 15 a násl. ZPoj09
- Forma: A.S. nebo družstvo
- Základní kapitál: podle pojistných odvětví -

1 a více z A: 90.000.000 Kč

B1,B2,B8,B9 a B18: 65.000.000 Kč

B3,B4,B13,B16 a B17: 90.000.000 Kč

B7,B10,B14 a B15: 160.000.000 Kč

B5,B6,B11 a B12: 200.000.000 Kč

- „pojišťovna“ obligatorní a vyhrazená součást obchodní firmy

Zajišťovna

- přebírání pojistných rizik postoupených pojišťovnou nebo jinou zajišťovnou
- Forma: pouze A.S.
- „zajišťovna“ obligatorní a vyhrazená součást obchodní firmy
- Min. zákl. kapitál: A nebo B 500.000.000 Kč, A+B 1,000.000.000 Kč
- V ČR: VIG RE zajišťovna, a.s.

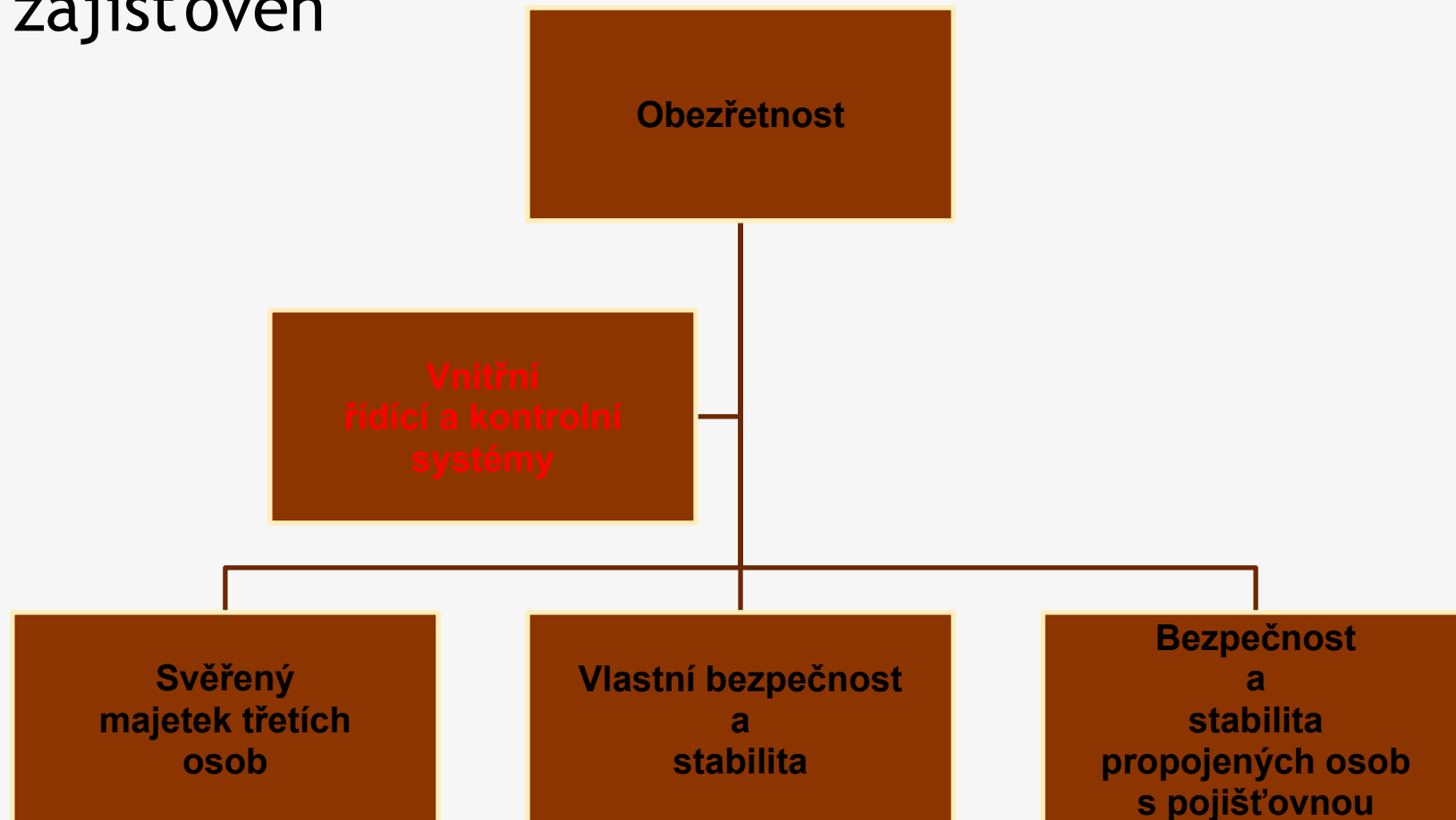

Akcie

- akcie s hlasovacím právem jen v zaknihované podobě

Principy činnosti tuzemských pojišťoven a zajišťoven

Principy provozování činnosti

- Legitimita činnosti
- Funkčnost a efektivnost řídicího systému
- Funkčnost a efektivnost kontrolního systému
- zákaz neomezeného ručení
- Legitimita zprostředkovatelů a likvidátorů
- zákaz smluv vedoucích ke zkreslování účetnictví nebo stability vlastního hospodaření
- zákaz činností ztěžujících nebo znemožňujících výkon dohledu
- respektování ochrany osobních údajů

Řídící a kontrolní systémy

- předpoklady řádné správy a řízení
- řízení rizik
- systémy vnitřní kontroly
 - vnitřní audit
 - průběžná kontrola
 - vyřizování stížností

Personální obezřetnost

Důvěryhodnost fyzických osob

- trestněprávní bezúhonnost
- podmínky pro výkon funkcí

Důvěryhodnost právnických osob

- důvěryhodnost členů statutárního a dozorčího orgánu
- povolení k činnosti
- insolvenční bezúhonnost
- Střet zájmů (§10 ZPoj09)

Technické rezervy

- pravděpodobnost nebo jistota plnění závazků, ale nejistá jejich výše nebo okamžik jejich vzniku
-
- obligatorní tvorba technických rezerv podle podmínek stanovených ZPoj (13 a násl.)

Druhy technických rezerv

- **Životní pojištění**
 - na nezasloužené pojistné
 - na pojistná plnění
 - pojistného životních pojištění
 - na prémie a slevy
 - životních pojištění, kdy nositelem investičního rizika je pojistník
 - na splnění závazků z použití technické úrokové míry
 - pojistného neživotních pojištění
 - jiné rezervy se souhlasem ČNB
- **Neživotní pojištění**
 - na nezasloužené pojistné
 - na pojistná plnění
 - na prémie a slevy
 - vyrovnávací rezerva
 - pojistného neživotních pojištění
 - na splnění závazků z ručení za závazky České kanceláře pojistitelů „ad tzv. povinné ručení“
 - jiné rezervy se souhlasem ČNB

Finanční umístění aktiv

- zásada bezpečnosti
- zásada rentability
- zásada likvidity
- zásada diverzifikace
- skladba finančního umístění § 70 a n.
- evidence § 75

Solventnost § 76 a n.

- po celou dobu činnosti vlastní zdroje nejméně ve výši požadované míry solventnosti
- míra solventnosti = výše vlastních zdrojů vypočítaná podle metodiky ČNB.
- vlastní zdroje musí být kryty odpovídající hodnotou aktiv pojišťovny nebo zajišťovny
- 1/3 požadované míry solventnosti tvoří garanční fond. Minimální výši garančního fondu stanoví ZPoj (§ 77 a n.)

Odpovědný pojistný matematik

- § 80 a n.
- FO zapsaná v seznamu OPM vedeném ČNB
- osvědčení od International Actuarial Association (Kanada)
- Potvrzuje správnost rozdělení výnosů z finančního umístění, výpočtu sazeb pojistného, výši technických rezerv, výpočtu požadované míry solventnosti, pojistně matematické metody používané při posuzování pojišťovací činnosti

Pojišťovací zprostředkovatelé

- Osoby registrované ČNB k výkonu zprostředkovatelských činností v pojišťovnictví, a to za úplatu
- ZPZL § 2 negativní výčet činností, na které se nevztahuje

Kategorie zprostředkovatelů (postavení)

- vázaný pojišťovací zprostředkovatel
- podřízený pojišťovací zprostředkovatel
- pojišťovací agent
- výhradní pojišťovací agent
- pojišťovací makléř
- pojišťovací zprostředkovatel, jehož domovským státem není ČR

Vázaný pojišťovací zprostředkovatel

- jménem a na účet jedné nebo více pojišťoven
- neinkasuje pojistné
- nevyplácí plnění ze smluv
- nekonkurenční produkty
- odpovědnost pojišťovny
- smlouva s pojišťovnou

Podřízený pojišťovací zprostředkovatel

- spolupracuje s agentem nebo makléřem
- písemná smlouva
- neinkasuje pojistné
- nezprostředkovává plnění ze smluv
- vázán pokyny , na jehož jméno a účet jedná
- odměna
- odpovídá za škodu

Výhradní pojišťovací agent

- písemná smlouva
- jedna pojišťovna
- jménem
- na účet
- pokyny
- může inkasovat a zprostředkovávat plnění dle smlouvy
- odměna
- odpovědnost za škodu

Pojišťovací agent

- jménem, na účet
- přípustnost konkurence produktů
- přípustnost inkasa pojistného a zprostředkování plnění
- obligatorní pojištění odpovědnosti za
- škodu (možnost převzetí odpovědnosti pojišťovnou)
- odměna
- písemná smlouva s jednou nebo více pojišťovnami

Pojišťovací makléř

- smlouva se zájemcem o pojištění - klient
- zpracování komplexní analýzy pojistných rizik, návrhy pojistných nebo zajistných programů, konzultační a poradenská činnost, správa smluv, sledování lhůt k revizi, spolupráce při likvidaci pojistných událostí
- obligatorní pojištění odpovědnosti
- odměna od pojišťovny, zajišťovny
- možnost inkasa a zprostředkování plnění

Pojišťovací zprostředkovatel nerezident

- EEA (jednotný pas)
- dle domovských podmínek
- informační povinnost vůči ČNB
- pobočka nebo na principu svobody dočasně poskytovat služby

Samostatný likvidátor pojistných událostí

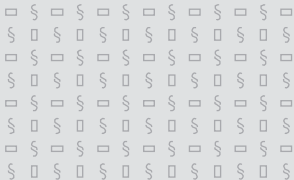

- provádí šetření nutná ke zjištění rozsahu povinnosti pojišťovny plnit ze sjednaného pojištění
- **smlouva s pojišťovnou**
- obligatorní pojištění odpovědnosti za škodu

Registr

- vede ČNB pro každou kategorii
- náležitosti registru a žádostí o zápis stanoví zákon
- veřejně přístupný
- Věstník ČNB - aktualizace 1x/2týdny

Česká národní banka - dohled

- Účel: ochrana spotřebitele a finanční stabilita pojišťoven a zajišťoven
- Kontrolní činnost
- Finanční dohled
- Dohled nad činností
- Dohled nad operacemi ve skupině
- Informace
- Opatření k nápravě
- Sankce

Řízení ve věcech dohledu v pojišťovnictví

- subsidiární použití SŘ

Česká asociace pojišťoven

- <http://www.cap.cz>
- je zájmovým sdružením vytvořeným podle § 20f občanského zákoníku na organizaci a podporu vzájemné pomoci, spolupráce a zabezpečení zájmů pojišťoven a zajišťoven
- Sídlo: Praha

Česká kancelář pojistitelů

- www.ckp.cz
- profesní organizace pojistitelů, kteří jsou na území ČR oprávněni provozovat pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla Česká kancelář pojistitelů, zřízena zákonem č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, Sídlo: Štefánikova 248/32, Praha 5,

Česká komora samostatných likvidátorů pojistných událostí

■ www.ckslpu.com

— Občanské sdružení

Sídlo: Brno, Helfertova 505/5,
MZLU

Asociace českých pojišťovacích makléřů

- www.acpm.cz
- Občanské sdružení
- Sídlo: Praha, nám. W. Churchilla 2

International Association of Insurance Supervisors

- www.iaisweb.org

